

Programsensorrappport for Bachelor i spesialpedagogikk ved Universitetet i Bergen.

Programsensor: Stine Vik, føsteamanuensis i spesialpedagogikk ved Høgskolen i Innlandet.

Introduksjon

Arbeidet med evalueringen av BA-programmet i spesialpedagogikk har foregått i tidsrommet høsten 2017-høsten 2020. I staten av evalueringen la jeg fram et utkast for arbeidet med fokusområder og tidsperioder. Dette ble diskutert med studieprogramansvarlig og emneansvarlige på programmet. Tematisk bygger planen for arbeidet på innspill fra disse om hvilke fokusområder de mener det er spesielt viktig å få belyst. I rapporten har jeg vektlagt å beskrive og peke på utfordringer og forbedringspunkter ved studieprogrammet. Rapporten består av 4 deler med 4 fokusområder:

Del 1 Introduksjon og innføring i det spesialpedagogiske fagfeltet: progresjon og sammenheng

Del 2 Bredd og dybde i det spesialpedagogiske fagfeltet

Del 3 Eksamensformer og kunnskapsfokus

Del 4 Programmets samfunnsrelevans, videre muligheter og spesialpedagogisk kompetanse

Plan for arbeidet.

Del 1. Introduksjon og innføring i det spesialpedagogiske fagfeltet: progresjon og sammenheng

Fokus:

1. Hva vektlegges som viktig på vei inn i det spesialpedagogiske feltet og hvordan gjenspeiles dette i studieplanen og emneplaner for første studieår?
2. Hvordan gjenspeiles sammenheng mellom studieplanen og emneplaner for 1.året?
3. Hvordan har institusjonen planlagt progresjonen gjennom programmet?
4. Hvordan blir studentene orientert om progresjonen gjennom studiet?

Kilder:

- Studieplanen
- Emneplaner for år 1 i studiet

- Gruppesamtale med 3 studenter som går på 1.året i studiet.
- Samtale med to sentrale forelesere første semester
- Samtale med programansvarlig

Del 2. Bredde og dybde i det spesialpedagogiske fagfeltet.

Fokus:

1. Hvordan er sammenhengen mellom undervisning og intensjon med studiet?
2. Hvordan gjenspeiles dette i valg av pensumlitteratur?
3. Hvilke obligatoriske emner tilbys og hvor stor er muligheten for valg av emner?
4. Hvordan sikres spesialpedagogisk dybde i programmet?

Kilder:

- Oversikt over eventuelt valgbare emner
- Undervisningsplaner i emnene
- Pensumlister
- Samtale med sentrale forelesere på programmet

Del 3. Eksamensformer og kunnskapsfokus

Fokus:

1. Hvilke eksamensformer benytter man i programmet?
2. Hva er de pedagogiske argumentene for de ulike eksamensformene?
3. I hvilken grad uttrykker eksamensformer ulike kunnskapsfokus?

Kilder:

- Oversikt over eksamen og eksamensformer
- Eksempler på eksamensoppgaver
- Samtale med programansvarlig

Del 4: Programmets samfunnsrelevans, videre muligheter og spesialpedagogisk kompetanse

Fokus:

1. I hvilken grad gjenspeiler innholdet i programmet behov i samfunnet?
2. I hvor stor grad gir graden studentene mulighet til spesialpedagogisk kompetanse?

Kilder:

- Studieplan og emneplaner
- Samtale med programansvarlig og emneansvarlig

Progresjon og emnerekkefølge i studiet

Bachelorprogrammet i spesialpedagogikk er et treårig fulltidsstudium. I tillegg til exphil som hører til i alle bachelorprogrammene ved UiB er det obligatoriske emner på 10 studiepoeng innføringsemne og 125 studiepoeng spesialisering. I tillegg kan man ta 30 valgfrie studiepoeng. 7 emner er rene spesialpedagogikk-emner. 4 emner er fellesemner sammen med BA i pedagogikk og BA i psykologi.

For studenter tatt opp høsten 2017 gjelder følgende rekkefølge:

1. semester:

[SPED100](#) (15stp) Innføring i spesialpedagogikk

[PED112](#) (15 stp) Pedagogiske perspektiv på læring

2. semester:

[SPED101](#) (15 stp) Språkutvikling

[PSYK114](#) (15 stp) Utviklings, kognitiv og biologisk psykologi

3. semester:

[SPED102](#) (15 stp) Observasjon, kartlegging og tiltak i spesialpedagogisk praksis

[PSYK207](#) (15 stp) Læring og atferdspsykologi

4. semester:

[EXPHIL-PSSEM/EXPHIL-PSEKS](#) (10 stp)

[PSYK202](#) (15 stp) Metode

[SPED211](#) (5 stp) Lese- og skrivevanskar

5. semester:

Valemne (30 stp)

6. semester:

[SPED200](#) (15 stp) Profesjonsdanning - system, lovverk og etikk

[SPED250](#) (15 stp) Bacheloroppgåve i spesialpedagogikk

Evaluering av Del 1, Introduksjon og innføring i det pedagogiske fagfeltet: progresjon og sammenheng

Det første studieåret består av to 15stp emner i spesialpedagogikk og 2 fellesemner sammen med henholdsvis BA i Pedagogikk og BA i Psykologi.

1. semester:

SPED100 (15stp) Innføring i spesialpedagogikk

PED112 (15 stp) Pedagogiske perspektiv på læring

2. semester:

SPED101 (15 stp) Språkutvikling

PSYK114 (15 stp) Utviklings, kognitiv og biologisk psykologi

Evalueringens første del har disse spørsmålene som omdreiningspunkt:

1. Hva vektlegges som viktig på vei inn i det spesialpedagogiske feltet og hvordan gjenspeiles dette i Studieplanen og emneplaner for første studieår?
2. Hvordan gjenspeiles sammenheng i studieplanen og i emneplaner for 1.året?
3. Hvordan har institusjonen planlagt progresjonen gjennom programmet?
4. Hvordan blir studentene orientert om progresjonen gjennom studiet?

Kilder:

- Studieplanen
- Emneplaner for år 1 i studiet
- Gruppesamtale med 3 studenter som går på 1.året i studiet.
- Samtale med to sentrale forelesere første år.
- Samtale med programansvarlig

1. Hva vektlegges som viktig på vei inn i det spesialpedagogiske feltet og hvordan gjenspeiles dette i emneplaner for første studieår?

Studieplanen for programmet anlegger et bredt perspektiv på hva spesialpedagogikk som fag består av: «Bachelorprogram i spesialpedagogikk ved Universitetet i Bergen bygger på fagområda pedagogikk, spesialpedagogikk, utviklingspsykologi, læringspsykologi og logopedi». Andelen psykologiske emner i programmet er spesielt for dette studiet sammenlignet med de 7 andre studiestedene som tilbyr BA i spesialpedagogikk i Norge. Slik har dette programmet en profil som skiller seg fra de andre.

Som i andre fagfelt eksisterer det nasjonalt (og internasjonalt) ulike «leire» innad i fagfeltet, og de ulike tilbyderne av BA-grad i spesialpedagogikk plasserer seg, mer eller mindre tydelig, innenfor et slikt rammeverk. Svært overflatisk beskrevet kan det spesialpedagogiske forskningsfeltet deles inn i to hovedgrupperinger, en orientert mot diagnostiske vanskeperspektiver og individuelle årsaksforklaringer, en annen mot systemiske vanskeforståelser og sosiale marginaliseringsprosesser. BA-programmet i Spesialpedagogikk ved UiB beskriver i studieplanen at studentene skal få kjennskap til begge deler ved å få innsikt i både individuelle og systemiske forklaringsmodeller. Innføringsemnet, SPED100, legger imidlertid mer vekt på å forstå marginaliseringsprosesser i samfunnet enn på patologiske forklaringsmodeller for hvorfor vansker kan oppstå gjennom vekt på overordnede prinsipper som inkludering, normalisering og forebygging.

Fokusområdet *logopedi* omtales både i Studieplanen og i SPED100 Innføring i spesialpedagogikk. Det er imidlertid utydelig hvilket fokus og plass logopedi har gjennomgående i studiet som helhet bortsett fra at det kvalifiserer til opptak på MA i logopedi (under forutsetning av å ha tatt logopedi som valgemne i BA-studiet). Emneplaner i programmet har fokus på språk og språkutvikling gjennom flere emner studiet og det kan synes som om en implisitt retter studiet inn mot MA i logopedi. Studentene jeg snakket med pekte de på at de ikke hadde inntrykk av at det er en stor andel som søkte BA i spesialpedagogikk for å gå videre på MA i logopedi på søkertidspunktet.

2. Hvordan gjenspeiles sammenheng i studieplanen og i emneplaner for 1. studieår?

Studieplanen for BA i spesialpedagogikk anlegger et bredt perspektiv på spesialpedagogikk som i tillegg til individorienterte perspektiver fremhever systemisk arbeid og systemiske vanskeperspektiver. Emnene i det første året framstår noe fragmentarisk og det er tidvis

motstridende perspektiver som presenteres i de ulike emnene, f.eks med tanke på biologiske og systemiske forklaringsmodeller for menneskelig atferd.

I studieplanen står det at «Kandidaten skal ha brei kunnskap om ulike føresetnader for læring og grunnleggende kunnskaper om sentrale omgrep som normalisering, førebygging, tidleg innsats, inkludering og tilpassa opplæring, både på individ og systemnivå». Disse perspektivene videreføres i *SPED100 Innføring i spesialpedagogikk* «Med utgangspunkt i barnehagen og grunnopplæringa sitt mandat vil det og verta fokusert på å gje studentane innsikt i sentrale omgrep som normalisering, førebygging, tidleg innsats, inkludering og tilpassa opplæring, både på individ og systemnivå». Det legges altså opp til at studentene skal få kjennskap til at det spesialpedagogiske feltet kan, og bør, forstås med utgangspunkt i både systemiske og individpatologiske forklaringsmodeller.

Denne tosidigheten videreføres i liten grad slik emneplanen for *PSYK114 Utviklings, kognitiv og biologisk psykologi* beskriver innholdet i dette emnet. Her vektlegges ensidig biologiske forklaringsmodeller: «Emnet skal gje studentane ei innføring i psykologifaget sitt biologiske og kognitive fundament, kombinert med utviklingspsykologi. Emnet tek sikte mot å gje eit første grunnlag til forståing av åtferd hos menneske og dyr».

Isolert sett er det mindre problematisk at enkelte emner forholder seg til avgrensede perspektiver i tråd med sin fagidentitet, på første året gjelder det *PED112 Pedagogiske perspektiv på læring* og *PSYK114 Utviklings, kognitiv og biologisk psykologi*. Utfordringen for BA-programmet i Spesialpedagogikk er å skape helhet og sammenheng mellom ulike emners innhold for studenten slik at studenten kan se hvilke konsekvenser de ulike perspektivene i de ulike emnene har for spesialpedagogisk arbeid. Det er en stor oppgave og en sentral utfordring som ikke bør overlates til studenten.

I samtalen jeg hadde med 3 studenter på første året på programmet kom det klart fram at de kjenner på denne utfordringen. De opplever manglende sammenheng mellom de ulike emnene og de har inntrykk av at det er en gjengs oppfatning blant medstudenter på studiet. De ansatte i programmet er også klar over denne utfordringen og arbeider bevisst med å skape sammenheng for studentene.

3. og 4. Hvordan har institusjonen planlagt progresjonen gjennom programmet og hvordan blir studentene orientert om progresjonen gjennom studiet?

I studieplanen beskrives progresjonen i studiet med en kort beskrivelse av hva som blir vektlagt i studiets første og andre halvdel: «I starten av studiet blir det lagt vekt på å gi studentene grunnleggende kjennskap til ulike delar av det spesialpedagogiske kunnskapsfeltet; generell utviklingspsykologi og språkutvikling; ulike perspektiv på læring; normalitet, variasjon og ulike føresetnader for læring; testteori og forskingsmetode. Siste halvdel av studiet er spesialisering mot logopedi, pedagogikk eller psykologi, samt profesjonskunnskap og bacheloroppgåve.»

Studentene jeg snakket med etterlyser en tydeligere forståelse av hvordan de ulike emnene i studiet bygger på hverandre og hvilke konsekvenser kunnskap de har tilegnet seg tidligere i studiet har for påfølgende emner. Progresjon og sammenheng kan tydeliggjøres mer eksplisitt i studieplanen.

Evalueringsdel 1 kommer fram til at sammenhengen og progresjon i 1. studieår oppleves av studentene som fragmentert og noe uklar. Sammenhengen er særlig problematisk fordi emnene bygger på ulike teoretisk fundament uten at studentene blir gitt redskaper til å håndtere dette spenningsforholdet på egenhånd.

Evaluering av Del 2, Bredde og dybde i det spesialpedagogiske fagfeltet.

Fokus:

1. Hvordan er sammenhengen mellom undervisning og intensjon med studiet?
2. Hvordan gjenspeiles dette i valg av pensumlitteratur?
3. Hvilke obligatoriske emner tilbys og hvor stor er muligheten for valg av emner?

Kilder:

- Oversikt over eventuelt valgbare emner
- Undervisningsplaner i emnene SPED100, SPED102, SPED202
- Pensumlister
- Samtale med sentrale forelesere på programmet

1. og 2. Hvordan er sammenhengen mellom undervisning og intensjon med studiet og hvordan gjenspeiles dette i valg av pensumlitteratur?

I samtale med studieprogramansvarlig og emneansvarlig på BA i spesialpedagogikk legger de vekt på studentaktive arbeidsformer og viktigheten av engasjerende seminarer hvor studentene er aktive. Diskusjoner om fagstoff og refleksjoner i grupper eller plenum er mye brukte arbeidsformer i tillegg til mer klassiske forelesninger. Slik gjenspeiler tenkningen i undervisningen der studieplanen vektlegger evne til kritiske og etiske refleksjoner om den spesifikke teorien/fagkunnskapen studentene skal tilegne seg.

Undervisningsplanene jeg har sett på er ikke veldig informative med tanke på innhold, men de har god struktur og likner hverandre i oppsett. Det gir god forutsigbarhet. I planverket skilles det mellom forelesninger og seminarer.

Det benyttes også digitale ressurser i undervisningen sammen med gruppearbeid med tekster og caser. Det er et mål å vise bredden i det spesialpedagogiske feltet gjennom å gi ulike stemmer plass. Det gjøres blant annet gjennom å invitere gjesteforelesere som representerer ulike faglige posisjoner og fra et bredt praksisfelt.

Det er en klar sammenheng mellom studieplanen og de spesialpedagogiske emnene i programmet. Det gjenspeiles også i bruk av relevant og oppdatert pensumlitteratur på disse emnene. Det er imidlertid mer uklare sammenhenger mellom studieplanens intensjoner og sammensetningen av fellesemnene med pedagogikk og psykologi både når det gjelder beskrivelsene i emneplanene og i pensumlistene. Dette er noe studentene jeg snakket med opplever gjennom studiet. Mye av jobben for undervisere på programmet dreier seg om å skape og tydeliggjøre denne sammenhengen for studentene. Det er et krevende arbeid, men helt nødvendig for at studentene skal kunne opparbeide den kompetansen som er nødvendig for å arbeide i det spesialpedagogiske feltet etter oppnådd grad.

3. Hvilke obligatoriske emner tilbys og hvor stor er muligheten for valg av emner?

I programmet kan studentene få 30 studiepoeng valgfrie emner i semester 5. Det er også i dette semesteret studentene har mulighet for utveksling. I studieplanen står det at «Med valfrie studiepoeng kan du reise på utveksling til store delar av verda, og studere eit helt

semester ved eit anerkjente universitet i mellom anna Australia, New Zealand, USA, Canada, Storbritannia, og Tyskland. Det er mogleg for deg å reise ut gjennom både UiB og Det psykologiske fakultet sine avtalar.» Universitetet har en meget god avtaleportefølje med en rekke studiesteder så det er mange muligheter for å ta de valgfrie studiepoengene utenlands. Informasjon om hvordan man forbereder seg og går fram hvis man ønsker utenlandsopphold er god og tydelig på nettsidene. Det kommer ikke helt tydelig fram hvilke emner som godkjennes som valgemner men ifølge studieplanen er anbefalingen av valgemnene «.. kan i prinsippet fyllast med alle typar godkjend høgare utdanning som ikkje overlappar med det som er obligatorisk i graden. Det vert tilrådd emne innanfor psykologi, helsefag, logopedi eller pedagogikk.»

Evaluering av Del 3, Eksamensformer og kunnskapsfokus

Fokus:

1. Hvilke eksamensformer benytter man i programmet og i hvilken grad uttrykker eksamensformer ulike kunnskapsfokus?
2. Hva er de pedagogiske argumentene for de ulike eksamensformene?

Kilder:

- Oversikt over eksamen og eksamensformer
- Eksempler på eksamensoppgaver
- Samtale med programansvarlig

1. Hvilke eksamensformer benytter man i programmet og i hvilken grad uttrykker eksamensformer ulike kunnskapsfokus? ?

1. semester:

SPED100 (15stp) Innføring i spesialpedagogikk. 10 dagers hjemmeeksamen.

PED112 (15 stp) Pedagogiske perspektiv på læring. Mappevurdering.

2. semester:

SPED101 (15 stp) Språkutvikling. Skoleeksamen 4 t.

PSYK114 (15 stp) Utviklings, kognitiv og biologisk psykologi. Skoleeksamen 5 t.

3. semester:

SPED102 (15 stp) Observasjon, kartlegging og tiltak i spesialpedagogisk praksis. Muntlig eksamen.

PSYK207 (15 stp) Læring og atferdspsykologi. Skoleeksamen 4 t.

4. semester:

EXPHIL-PSSEM/EXPHIL-PSEKS. Seminaroppgave.

PSYK202 (15 stp) Metode. Skoleeksamen 4 t.

SPED211 (5 stp) Lese- og skrivevanskar. Skoleeksamen 4 t.

5. semester:

Valgemne (30 stp)

6. semester:

SPED200 (15 stp) Profesjonsdanning - system, lovverk og etikk. Hjemmeeksamen 3 dager.

SPED250 (15 stp) Bacheloroppgåve i spesialpedagogikk. Semesteroppgave.

Emnene i BA-programmet har en variasjon av ulike eksamensformer, men det fremstår ikke en klar sammenheng og funksjon den enkelte eksamensformen har for det enkelte emnet i programmet. Fagfeltet spesialpedagogikk er et refleksjonsfag, hvilket er tydeliggjort i studieplanen og i de ulike emnene i spesialpedagogikk, men dette er vanskelig å gjenkjenne i bruken og rekkefølgen på eksamensformer gjennom studiet.

Det er en overvekt av eksamensformen *skoleeksamener* på 4-5timer. Dette gjelder alle emner som er felles med BA i psykologi, men i tillegg 2 av spesialpedagogikkemnene. Fra 2. til og med 4.semester er 5 av 7 eksamener 4-5timers skoleeksamen.

Det finnes gode begrunnelser for bruk av skoleeksamen, men med tanke på spesialpedagogikkfagets egenart hvor kritiske og etiske refleksjoner står svært sentralt bør det vurderes om 4-5 timers skoleeksamen er den beste eksamensformen for å legge til rette for å få tilgang til studentens grundige refleksjoner og dybdekunnskap i emnet. Av de universiteter og høyskoler som tilbyr BA i spesialpedagogikk i Norge er BA i spesialpedagogikk ved UiB det studiet som hyppigst benytter denne typen eksamensform. Det er i seg selv ikke et argument

for å endre eksamensformen, men det kan være nyttig å se til andre studieprogram, f.eks BA i spesialpedagogikk ved Universitetet i Agder, for inspirasjon i evalueringen av bruken av eksamensformer på studiet.

2.Hva er de pedagogiske argumentene for de ulike eksamensformene?

Eksamensformen gjenspeiler ulike former for kunnskapsfokus. Eksamensformen bør også gjenspeile progresjon og skape sammenheng gjennom studiet. I dette programmet er det ingen klar logikk i måten ulike eksamensformer blir benyttet for å skape progresjon og sammenheng gjennom studiet. Som nevnt er den utstrakte bruken av korte skoleeksamener i overvekt. Denne typen eksamen egner seg ofte best tidlig i studiet hvor studenten skal vise at hen behersker grunnleggende begreper og faglige konsepter, historiske røtter og utfordrer ikke studenten til å gå i dybden med kritiske refleksjoner og drøftinger av fagstoffet.

Ett eksempel på emne hvor man kan vurdere endring i eksamensform er emnet SPED 211 Lese- og skrivevansker. Her skal studenten tilegne seg blant annet spesifikk kunnskap og ferdigheter om språkutvikling og ulike former for lese og skrivevansker, men under generell kompetanse er hovedmålet at Studenten ..

- *kan kritisk reflektere over faglege, etiske og utdanningspolitiske spørsmål knytt til barn og unge med/i risiko for å utvikle lese- og skrivevanskar både på system- og individnivå.*
- *kan formidle og kommunisere spesialpedagogiske problemstillinger knytt til barn med risiko for å utvikle lese- og skrivevanskar på eit fagleg nivå*

Emneplanen i SPED211 understreker målsetninger om kritisk og etisk refleksjon over faglige problemstillinger. Eksamensformen som er valgt, 4 timers skoleeksamen, gjenspeiler i mindre grad dette kravet om refleksjon og det bør vurderes om en skal endre eksamensformen eller tydeliggjøre sammenhengen mellom målene i emneplanen slik at det korresponderer bedre.Selv om dette kun er et 5 studiepoengsfag kunne det vært mer hensiktsmessig med en annen type eksamensform som legger bedre til rette for å gå i dybden. Emnet SPED101 Språkutvikling har noe av den samme problematikken og man bør også her vurdere å endre eksamensform.

Ett annet eksempel er innføringsemnet SPED 100 hvor det blir fokusert på: «å gje studentane innsikt i spesialpedagogikken si forankring i samfunnet og korleis dette har endra seg i eit historisk perspektiv. Emnet skal vidare gje studentane kunnskap om ulike tilstandar som gir læringsutfordringar».... Det vil også fokuseres på «å gje studentane innsikt i sentrale omgrep som normalisering, førebygging, tidleg innsats, inkludering og tilpassa opplæring, både på individ og systemnivå. Studentane vil også få innsikt i lovverk og sentrale styringsdokument med relevans for det spesialpedagogiske fagfeltet».

Eksamensformen i dette emnet er 10 dagers hjemmeeksamen. Med tanke på at dette er et innføringsemne med fokus på spesialpedagogiske begreper, historie og styringsdokumenter virker det ulogisk at dette emnet har 10 dagers hjemmeeksamen. Faren ved en så lang eksamensperiode er også at noen studenter venter med å sette seg inn i fagstoffet før eksamensperioden starter.

[Evaluering av Del 4, Programmets samfunnsrelevans, videre muligheter og spesialpedagogisk kompetanse](#)

Fokus:

1. I hvilken grad gjenspeiler innholdet i programmet behov i samfunnet?
2. I hvor stor grad gir graden studentene mulighet til spesialpedagogisk kompetanse?

Kilder:

- Studieplan og emneplaner
- Samtale med programansvarlig og emneansvarlig
- Pensumlister

1. I hvilken grad gjenspeiler innholdet i programmet behov i samfunnet?

Bachelorgraden i spesialpedagogikk er et nytt program ved UIB, og det har derfor ikke blitt gjennomført større revideringer eller endringer av programmet siden oppstart. Det er heller ikke informert om at det er gjort noen kandidatundersøkelse av hvor de som tar studiet havner i arbeidslivet.

Programmet beskriver følgende jobbmuligheter etter endt studium:

- *Spesialpedagogisk kompetanse blir etterspurt i utdanningssektoren. Med ein bachelorgrad i spesialpedagogikk kan du t.d. arbeide som assistent i barnehage og skule.*
- *Andre relevante stillingar er for eksempel som konsulent innanfor fylkes- eller kommunesektoren, eller i helse- og omsorgssektoren.*
- *Etter bachelorprogrammet kan du søke deg vidare til masterprogram i pedagogikk, spesialpedagogikk og logopedi.*

Yrkesrelevansen for akademiske utdannelser har vært et viktig fokus for universitet- og høyskolesektoren de siste årene. Med unntak av første punkt, er beskrivelsen av jobb muligheter i studieplanen svært lite konkret og gir studentene en begrenset innsikt i hvilke områder som spesialpedagogisk kompetanse er etterspurt og relevant. Et eksempel på en mer konkret beskrivelse av jobbmuligheter kan være INNs beskrivelse:

<https://www.inn.no/studier/studietilbud/skole-barnehage-og-pedagogikk/bachelor-i-spesialpedagogikk>

2. I hvor stor grad gir graden studentene mulighet til spesialpedagogisk kompetanse?

Som pekt på tidligere i rapporten er det svært varierende innhold og perspektiver som blir presentert innenfor de ulike emnene i programmet. Studentene rapporterer at deres forståelse og evne til å håndtere denne variasjonen er opplevd som utfordrende. Med grunnlag i dette er det rimelig å reise spørsmål ved hvilke spesialpedagogisk kompetanse som studentene oppnår gjennom fullført studium. En mulig måte å vurdere studentenes helhetlige spesialpedagogiske kompetanse på vil være å vurdere hvorvidt dette kommer til syne gjennom de bacheloroppgavene som studentene skriver siste semester.

Min vurdering er at fokus og innhold generelt i programmet gir en rimelig klar, og mulig ensidig, retning mot et masterprogram innen logopedi. Jeg er orientert om at UIB nå vil starte opp en masterutdanning i spesialpedagogikk. Det bør vurderes hvorvidt bachelorprogrammet gir nødvendig innføring og innsikt i det spesialpedagogiske fagfeltet for å sikre nødvendig kompetanse til studentene som ønsker seg inn på en master i spesialpedagogikk.

Studentenes spesialpedagogiske kompetanse blir også utfordret når man vurderer innhold i programmet med hvilke jobbmuligheter man har etter endt studium. Bachelorprogrammet inneholder kun et emne der spesialpedagogens yrkesrolle og samfunnsposisjon blir tydelig problematisert. Dette emnet fremstår som svært sentralt når spesialpedagogisk kompetanse skal vurderes, men jeg opplever det som uklart i hvor stor grad dette emnet sammen med innføringsemnet greier å skape en grunnleggende forståelse blant studentene om hva som kjennetegner spesialpedagogisk kompetanse. Det er viktig at studentene etter endt studium har en klar forståelse for hva som kjennetegner spesialpedagogisk kompetanse til forskjell fra pedagogisk kompetanse og psykologisk kompetanse.

Konklusjon

Enkeltvis framstår de forskjellige emnene i Bachelorprogrammet i spesialpedagogikk som gjennomarbeidet og av god faglig kvalitet. Utfordringen er imidlertid å skape sammenheng mellom de ulike emnene i programmet slik at studiet framstår som en helhet med en tydelig progresjon som gjenspeiles i eksamensformer, emneinnhold og formidling av spesialpedagogikkens samfunnsrelevans. Per nå er den største utfordringen å forene tidvis sprikende og motsigende perspektiver som kommer til uttrykk i de ulike emnene.